

ŠTÁTNA ŠKOLSKÁ INŠPEKCIA
úsek inšpekčnej činnosti
 Staré grunty 52, 841 04 Bratislava 4

**Stav odstránenia nedostatkov zistených pri inšpekciách v špeciálnej škole
 v SR v školskom roku 2014/2015**

Následné inšpekcie sa uskutočnili v **15** špeciálnych školách v 5 krajoch SR, z toho v **14** špeciálnych materských školách (ŠMŠ) a v **1** špeciálnej základnej škole (ŠZŠ). Dvanásť škôl bolo súčasťou spojených subjektov, z toho 1 pri zdravotníckom zariadení. Z kontrolovaných škôl boli **3** súkromné a **1** cirkevná, **1** s vyučovacím jazykom slovenským a maďarským. Stav a úroveň odstránenia zistených nedostatkov sa sledovali v 12 subjektoch po komplexnej inšpekcii, v 1 po tematickej, v 1 po informatívnej a v 1 po následnej inšpekcii. Pri následných inšpekciách sa uplatnilo **120** opatrení na odstránenie zistených nedostatkov – **56** odporúčaní (46,66 %), **62** opatrení prijatých riaditeľmi kontrolovaných subjektov (51,67 %) a **2** opatrenia uložené školskou inšpekciou (1,67 %). Prehľad akceptácie/splnenia uplatnených opatrení je uvedený v tabuľke 1.

Tabuľka 1 Prehľad uplatnených opatrení

Spolu	120					
z toho	odporúčania		opatrenia prijaté zo strany kontrolovaného subjektu		opatrenia uložené ŠŠI	
Počet	56		62		2	
z toho	akceptované		splnené		splnené	
	53	94,64 %	60	96,77 %	2	100 %
	neaktuálne		neaktuálne		neaktuálne	
	0	0 %	2	3,23 %	0	0 %
	nedá sa hodnotiť		nedá sa hodnotiť		nedá sa hodnotiť	
0	0 %	0	0 %	0	0 %	

Z celkového počtu uplatnených opatrení bolo **115** (95,83 %) akceptovaných a splnených. Neakceptované opatrenia boli v Trnavskom (1) a Košickom kraji (2), nesplnené opatrenia v Prešovskom kraji (2). Úsilím vedúcich zamestnancov kontrolovaných subjektov bolo zistené nedostatky odstrániť, tým zlepšiť kvalitu výchovy a vzdelávania.

Zistené **nedostatky v ŠMŠ** boli v/vo

- školskom vzdelávacom programe (ŠkVP),
- školskom poriadku,
- pedagogickej a ďalšej dokumentácii,
- vydávaní rozhodnutí riaditeľom školy,
- kontrolnom systéme,
- prijímacom procese,
- činnosti metodických orgánov spojenej školy vo vzťahu k ŠMŠ,
- odbornosti vzdelávania,
- rozsahu priamej výchovno-vzdelávacej činnosti (VVČ) riaditeľa školy,
- organizácii výchovy a vzdelávania (VaV),
- zabezpečení adekvátnych podmienok na vzdelávanie,
- výchovno-vzdelávacom procese.

Zistené **nedostatky v ŠZŠ** sa vyskytli v/vo

- školskom vzdelávacom programe,

- pedagogickej a ďalšej dokumentácii,
- odbornosti vyučovania,
- vydávaní rozhodnutí riaditeľom školy,
- počte žiakov v skupine/triede,
- organizácii vyučovania telesnej výchovy.

V dvoch ŠMŠ **neboli hodnotené** prijaté **opatrenia** súvisiace s vypracovaním plánov výchovno-vzdelávacej činnosti **z dôvodu zmeny všeobecne záväzných právnych predpisov** vo vedení povinnej pedagogickej dokumentácie.

Zriaďovateľ (Okresný úrad Trnava – odbor školstva) bol v minulom školskom roku pri komplexnej inšpekcii **upozornený** na vydanie zriaďovacej listiny bez uvedenia identifikačného čísla organizácie (IČO) a na obsadenie funkcie riaditeľa ŠMŠ bez riadneho výberového konania osobou, ktorá nespĺňala požadované kvalifikačné predpoklady. Pri následnej inšpekcii sa zistilo, že zriaďovateľ uvedené **nedostatky odstránil** vydaním dodatku k zriaďovacej listine o vytvorení nového subjektu – spojenej školy s vlastným IČO, realizáciou výberového konania na obsadenie miesta riaditeľa spojenej školy a vydaním menovacieho dekrétu riaditeľovi, ktorý spĺňal kvalifikačné predpoklady. **Spätná väzba** o odstránení zistených nedostatkov od zriaďovateľa **nebola** školskej inšpekcii **poskytnutá**.

Z **56** odporúčaní **53** bolo akceptovaných (94,64 %).

Akceptáciou odporúčaní v ŠMŠ sa odstránili zistené nedostatky v ŠkVP, v školskom poriadku, vo vedení pedagogickej a ďalšej dokumentácie, pri prijímaní detí do ŠMŠ, čo vytvorilo predpoklad na plnenie základných cieľov VaV a na optimálne plánovanie VVČ. Sfunkčnila sa kontrolná činnosť, čo vplývalo na skvalitňovanie predprimárneho vzdelávania. Odstránili sa nedostatky v personálnom zabezpečení VaV a v činnosti poradných orgánov s pozitívnym dopadom na zvyšovanie kvality v **riadení škôl**. Presné zásady vzdelávania v MŠ pri zdravotníckom zariadení stanovené denným poriadkom a dôsledná evidencia dochádzky detí na VVČ mali dosah na skvalitnenia jej organizácie. Zlepšili sa **podmienky VaV** zriadením bezpodnetovej miestnosti pre deti s problematickým správaním, v škole pri zdravotníckom zariadení doplnením fondu učebných pomôcok, didaktickej a počítačovej techniky, postupná vonkajšia, ale predovšetkým vnútorná rekonštrukcia zariadenia priniesla zatraktívnenie edukačnej činnosti. Splnili sa požiadavky na zabezpečenie primeranej **edukácie detí**. Psychomotorické kompetencie boli podporované zaraďovaním aktivít zabezpečujúcich celostný rozvoj pohybového aparátu detí. Zlepšenie úrovne rozvíjania kognitívnych kompetencií nastalo najmä v dôsledku využívania zážitkového učenia. Samostatná práca detí s prostriedkami informačno-komunikačných technológií (IKT) potvrdila ich digitálnu gramotnosť a schopnosť napredovať, práca s rôznymi informačnými zdrojmi sa využila aj na odstránenie prejavov nadmerného napätia detí. Používanie piktogramov a aktívna komunikácia s deťmi podporovali rozširovanie slovej zásoby, čo zvyšovalo ich schopnosť dorozumieť sa s okolím. Formulovanie cieľov VVČ, očakávaných výsledkov a sumárne hodnotenie detí ich stimulovalo k podávaniu lepších výkonov. Využívanie priebežných pochvál a hodnotenie vlastných výkonov deťmi (symbolmi) umožňovalo rozvíjanie občianskych a sociálnych kompetencií.

V ŠZŠ sa **akceptovaním odporúčaní** doplnil ŠkVP a skvalitnilo vedenie pedagogickej dokumentácie školy.

V ŠMŠ neakceptovaním odporúčania vzťahujúceho sa na hospitačnú činnosť pretrvávala nedôslednosť postupu vedenia školy k skvalitňovaniu VVČ, neakceptovaním odporúčania týkajúceho sa prijatia detí do ŠMŠ bez jednoznačného stanovenia diagnózy neboli zaistené podmienky na VaV podľa ich rozvojových možností a potrieb.

V ŠZŠ v dôsledku **neakceptovania odporúčania** nebola dostatočne zabezpečená odbornosť vyučovania.

Zo **62 opatrení prijatých riaditeľmi škôl** bolo splnených **60** (96,77 %), ďalšie **2** opatrenia (3,23 %) už boli neaktuálne.

Splnením opatrení **v ŠMŠ** sa skvalitnilo riadenie, kontrolná činnosť vedúcich zamestnancov škôl vo vzťahu k organizačným zložkám spojených subjektov. Zvýšilo sa ich právne vedomie, odstránili sa nedostatky v rozhodnutiach vydaných riaditeľmi škôl. Prijímanie detí bolo v súlade s právnymi predpismi. Rediagnostickým vyšetrením sa nepotvrdilo zdravotné znevýhodnenie 3 detí, boli vyradené zo ŠMŠ, čo im umožnilo primerané vzdelávanie v bežnej MŠ. Riaditeľovi školy sa vytvoril priestor na prijatie iných detí s preukázateľnými špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (ŠVVP). Zvýšila sa odbornosť vedúcich a pedagogických zamestnancov, tým bol vytvorený predpoklad na zlepšenie odbornej a pedagogickej úrovne výchovno-vzdelávacej práce školy. Odstránili sa nedostatky v ŠkVP a v školskom poriadku, zlepšilo sa vedenie pedagogickej dokumentácie. Vypracovaním individuálneho vzdelávacieho programu pre deti so zrakovým postihnutím boli vytvorené podmienky v individuálnom rozsahu a kvalite, zodpovedajúce ich ŠVVP. Zvýšenie úväzku učiteľke zabezpečilo plnenie učebných osnov a vytvorilo predpoklady pre efektívne naplnenie denného režimu školy stanoveného školským poriadkom. Dodržiavaním stanoveného času na vydávanie desiatej boli rešpektované psychohygienické potreby detí. Vypracovaním plánov kontinuálneho vzdelávania školy zacielení pozornosť na podporovanie kontinuálneho vzdelávania pedagogických zamestnancov, čím boli vytvorené podmienky na odborný rast učiteľov. Školy splnením prijatých opatrení vytvorili podmienky pre efektívnejšiu VVČ.

V ŠZŠ sa splnením prijatých opatrení vytvorili optimálne podmienky VaV žiakov. Chýbajúce časti sa doplnili do ŠkVP, dokumentácia prijímaných žiakov sa skompletizovala. Riaditeľ školy vydával rozhodnutia o oslobodení od povinnosti dochádzať do školy, o oslobodení od vzdelávania sa v jednotlivých vyučovacích predmetoch a o individuálnom vzdelávaní v súlade s predpismi. Vyučovanie telesnej výchovy v ročníkoch druhého stupňa ŠZŠ sa uskutočňovalo oddelene pre chlapcov a dievčatá. Stanovený počet žiakov v triede a v skupine sa dodržiaval.

Obidve **opatrenia uložené školskou inšpekciou** riaditeľovi **ŠMŠ** boli splnené. Odstránením vecného nedostatku v rozhodnutiach vydaných riaditeľom školy sa zabezpečila ich prehľadnosť a zlepšila sa informovanosť rodičov o postupe v prípade odvolania sa voči rozhodnutiu. Rozsah priamej VVČ riaditeľa školy bol v súlade s ustanovením všeobecne záväzného právneho predpisu, čím sa vytvoril predpoklad na zabezpečenie plnenia výchovno-vzdelávacích cieľov obidvomi učiteľmi a rozložilo sa pracovné zaťaženie učiteľa participujúceho na VaV v triede s riaditeľom.

Odporúčania a podnety

Riaditeľom špeciálnych škôl

- rozpracovať dôkladne špecifiká vzdelávania detí so zdravotným znevýhodnením v školskom vzdelávacom programe
- zriaďovať podľa možnosti samostatné triedy pre deti s autizmom a inými pervazívnymi vývinovými poruchami a pre deti s viacnásobným postihnutím v špeciálnej materskej škole
- realizovať pravidelnú kontrolnú a hospitačnú činnosť v špeciálnych materských školách, ktoré sú súčasťou alebo organizačnou zložkou príslušnej školy

- prijímať deti/žiacov do špeciálnej školy len na základe preukázateľného zdravotného znevýhodnenia po diagnostických vyšetreniach vykonaných zariadením výchovného poradenstva a prevencie
- vyžadovať v správach z diagnostických vyšetrení detí/žiacov od poradenského zariadenia, ktoré diagnostiku uskutočnilo, jednoznačné určenie zdravotného znevýhodnenia (mentálneho postihnutia)
- aktualizovať pravidelne webové sídlo školy v záujme skvalitnenia úrovne informovanosti širokej verejnosti o práci špeciálnych škôl

Zriad'ovateľom špeciálnych škôl

- akceptovať podľa možnosti žiadosti riaditeľov špeciálnych škôl na zriadenie špeciálnej materskej školy
- vykonávať kontrolu personálnych podmienok v špeciálnych školách v ich zriad'ovateľskej pôsobnosti (obsadzovať do pozície učiteľov zamestnancov, ktorí spĺňajú kvalifikačné predpoklady s cieľom zabezpečiť odbornosť vyučovania)

Výskumnému ústavu detskej psychológie a patopsychológie

Štátnemu pedagogickému ústavu

- uvádzať zreteľne zariadením výchovného poradenstva a prevencie v správach z diagnostických vyšetrení druh zdravotného znevýhodnenia dieťaťa/žiaka a návrh na formu vzdelávania